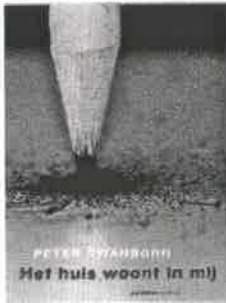

en
linge
uding

ROSENFELDT
IEGRAF
Herf de Boer,
445 blz.

'af is het derde deel van kronieken, de serie thriller Rosenfeldt rond de Sebastian Bergman. gman is getraumatiseerd door de Baas door met vrouw te gaan. En hen voor en weer te verlaten. Dat je beginpagina's van *Het niet*, en dat ergert hem. laat zien dat er in de serie ontwikkeling zit. ag roept grote weer- en het team van Torkel ofd van het Bureau zoek van de Nationale Maar profiler en serie-expert Sebastian Berg- goed in zijn werk, hoe ar- andelbaar, bot, betwete- schij hij ook is. *Miliegraf* worden in de mtland de lijken van zes er wie twee kinderen, jaarnaast is er een ver- Afghaanse immigran- te factor is de rol van de dienst. Hjorth Rosenfeldt, niem van Michael Hjorth enfeldt, weet deze zaken en tot een bijzonder mee- naal. Ook omdat de on- houdingen binnen het rkel een grote rol spelen. ur Vanja Lithner, de jonge lenterende onderzoeker en opleidingsplaats bij Verenigde Staten. Zij is, re in de voorgaande de- vingen is en *De discipel*, an Sebastian Bergman. Vanja dat niet. En Sebas- n, die dat ook nog niet zet, ziet haar liever niet ertrekken. et nu hij opnieuw een kt te hebben. Opnieuw, loor zijn dochterje en n de tsunami van 2004. ds leidt tot nachtmer- probeert te bezweren uwen naar bed te gaan. lificeerd, die Bergman. *Het familiegraf* is een iller. Ik zeg dat nu pas, meteen afhaakt. Want verspoeld met Zweedse is in elk geval een zeer n zeer goede serie.

Een geraamte
van kamers
tekent zich af

POEZIE
PETER SWANBORN
HET HUIS WOONT IN MIJ
Podium, €16,50.
45 blz.

★★★★

In *Het huis woont in mij* bezoekt Peter Swanborn het huis waar hij is opgegroeid en andere plekken uit zijn jeugd. Hij reikt naar herinneringen, maar deze zijn, hoewel levendig, ongripbaar.

Het gedicht *Huis*, met daarin de titelzinnen, is het mooiste gedicht en zet de thematiek van de bundel sterk neer. De kloof tussen heden en verleden is niet te dicht, herinneringen zijn onbetrouwbaar. Het gehavende ouderlijk huis wordt vergeleken met een afgetakeld lichaam. Swanborn laat daarmee zien hoe meedogenloos de tijd is: *Schuine balken stutten het oude gezicht. Als slappe huid/ wappert behang omlaag. Het balkon is schreefgezakt, de/ afvoer druipt/ een geraamte van kamers tekent zich af. (...) Met gesloten ogen ken ik mijn weg/ in dit stille hoofd, de sloop nabij. Het huis woont in mij.*

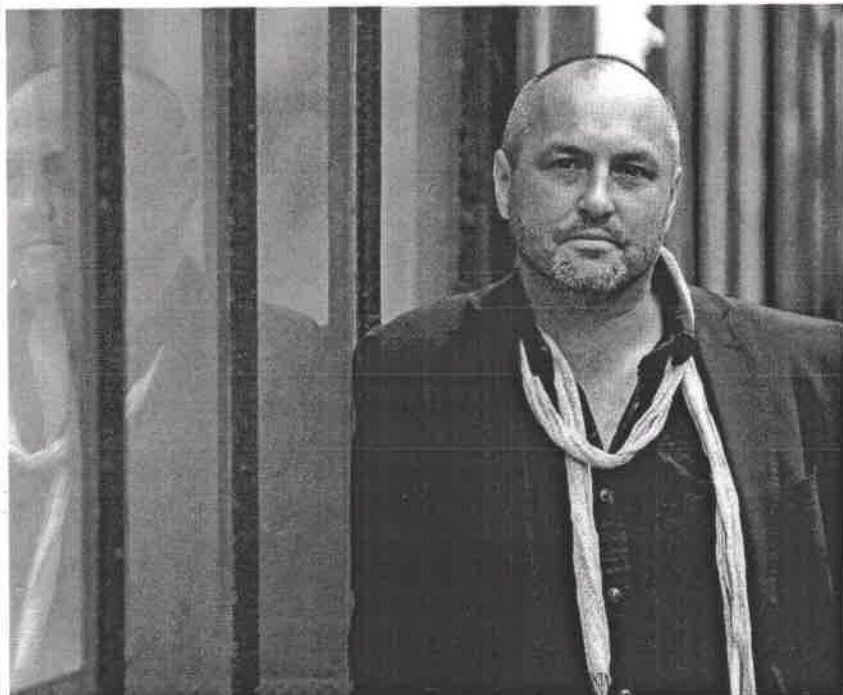
Swanborn dicht heel beheerst: er staat geen woord te veel, ieder woord is juist gekozen en staat op de goede plek, het klopt allemaal precies. Dat valt al helemaal op in het tweede

Je verlangt er
bijna naar dat hij
even buiten de
lijntjes kleurt

deel van de bundel, dat zich meer in het heden afspeelt. De dichter wordt door allerlei angsten en demonen bezocht, zoals de angst voor kanker in het gedicht met de ironische titel *Gratis en voor niets: Hij zegt dat hij kan helpen. Ik dank hem vriendelijk en/ voor ik het weet stapt hij in schoenen, klimt langs botten/ omhoog, pauzeert in mijn maag, stoot door naar het hart. Hij besluit met: Als ik hem terugzie is het te laat.*

Zelfs de angsten worden betuigd in de zorgvuldig gecomponeerde gedichten. Het streven naar perfectie druipt ervan af. Als lezer verlang je er bijna naar dat de dichter soms even buiten de lijntjes kleurt, maar nee. Het levert een keurig geheel op: mooi, maar soms ook een beetje saai.

Dienuwertje Mortens

Colum McCann gebruikt wel erg weinig woorden voor zijn zeer ambitieuze verhaal.

FOTO KENZO TRIBOUILLARD/AFP

Voorstudie voor
een grootse roman

Van twee uitspraken die hij in interviews deed, heeft hij sinds de publicatie van *Let the great world spin* (2009) behoorlijk spijt, bekende Colum McCann (1965) in deze krant: dat het opvoeren van historische figuren in fictie 'een bewijs van falende verbeelding' was en dat een schrijver met magere verkoopcijfers 'anoniem en eerlijk' bleef. Regel één overtrad hij al met *Dancer* (2004), een complete roman over

het leven van Rudolf Nurejev. En nu was zijn vijfde, na het winnen van de National Book Award, ook nog een daverende bestseller geworden.

Weg anonieme eerlijkheid. Terecht was het succes wel. Want *Laat de aarde draaien* kende een prachtig symbolisch leidmotief: de wandeling die evenwichtkunstenaar Philippe Petit in 1974 maakte over een koord gespannen tussen de Twin Towers. En in de lappendeken van verhalen over enkele van de (fictieve) mensen die dat waagstuk vanaf het trottoir bekeken, kwam de stad New York lyrisch tot leven.

In zijn nieuwe roman, *Trans-Atlantisch*, verweeft Colum McCann opnieuw historische personen en gebeurtenissen met de levensgeschiedenissen van een handvol bedachte personages. En binnen het beperkte bestek van nog geen driehonderd pagina's slaat hij zijn vleugels nóg wijder uit: van het platteland van Ierland en Newfoundland tot Dublin en New York, en van het midden van de negentiende eeuw tot de wereld anno 2011.

Een boek met epische ambities, kortom – die hij dit keer helaas maar deels waarmaakt.

In de drie afdelingen van 'Boek één' staan telkens 'kleine grote mannen' uit de wereldgeschiedenis centraal.

Eerst zijn er Arthur Brown en John Alcock, twee Britse ex-RAF-piloten die in 1919, kort na de Eerste Wereldoorlog, in een omgebouwde Vickers Vimy-bommenwerper de eerste trans-Atlantische vlucht maken, van Newfoundland naar de Ierse kust bij County Galway. vervolgens tref je Frederick Douglass, een (bijna) vrijgemaakte Amerikaanse slaaf, tijdens de promotietournee voor zijn memoires die hem in 1845 naar Dublin voerde. En tot slot kruip je in het hoofd van senator George Mitchell, die in 1998 pendelt tussen New York en Ierland als begeleider van de onderhandelingen die leidden tot het Goede Vrijdag-akkoord, een belangrijke stap in het Noord-Ierse vredesproces.

Elk hoofdstuk is een historische snapshot in gespierd, zangerig staccatoproza. McCann bereikt filmische hoogten in de beschrijving van het avontuur van Alcock en Brown. Zoals ook de ironie uitstekend werkt van Douglass die zich tussen zijn Ierse medestanders in het wal-

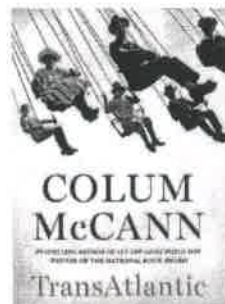
halla waant – eindelijk wordt hij als méns behandeld –, terwijl hij tegelijkertijd ziet hoe de aardappelhonger het land teistert. En de thema's die deze schijnbaar losstaande verhalen verbinden, zijn duidelijk genoeg: oorlog en vrede, de strijd voor onafhankelijkheid, de banden en mensenstromen tussen Ierland en de Nieuwe Wereld.

Op papier klopt het allemaal. Maar mede door de beknopte kring je soms wel de indruk dat je hier de voorstudie voor een grootse roman aan het lezen bent, een schets waarin de grote lijnen worden uitgezet en wat sprekende scènes en details alvast met potlood zijn ingevuld. En die indruk wordt alleen maar sterker als in het tweede deel drie generaties vrouwen uit dezelfde familie het voorgaande aan elkaar breien: het Ierse dienstertje Lilly dat, geïnspireerd door Douglass, naar Amerika trekt; haar dochter, Emily Ehrlich, die als journaliste in Canada de vlucht van Alcock en Brown verslaat, samen met haar dochter annex fotografe Lottie, die uiteindelijk George Mitchell zal ontmoeten...

'De tunnels van onze levens staan met elkaar in verbinding, komen op de gekste momenten bovengronds en dompelen ons vervolgens weer in het duister,' schrijft McCann ergens. 'We keren terug naar de levens van degenen die ons zijn voorgedaan, een verbijsterende ring van Moebius, tot we uiteindelijk thuishkomen bij onszelf.'

Een sterke grondgedachte, citeerbaar samengevat. Jammer dat hij niet meer ruimte nam om hem uit te werken.

Dirk-Jan Aarnsman

FICTIE
COLUM MCCANN
TRANS-ATLANTISCH
Uit het Engels vertaald
door Frans van der Wiel,
De Harmonie, € 22,50.
288 blz.

★★★★